

ti gyűjtemények kialakításának lehetőségére vonatkozó vizsgálatok; az egyéni kérések elintézését és a rendszer fejlesztését szolgáló irányító funkció; együttműködés az UNESCO Általános Információs Programjával.

A felsorolt feladatokat jelenleg részben az IFLA Könyvtárközi Kölcsönzési Hivatala látja el. Az UAP program azonban több és szélesebb körű mint a könyvtárközi kölcsönzés. Az UBC-hoz hasonlóan az UAP egyetlen feladat megvalósításával elérhető célkitűzés. A hozzáférhetővé tétel irányába tett minden lépés egyben előrelépés az egyetemes hozzáférhetővé tétel irányába is.

A Bibliotheque Nationale keretében Le Mans-ban felállítandó kölcsönző központ terve vagy az USA-ban a nemzeti időszak kiadványok létrehozandó központi gyűjteménye az egyetemes hozzáférhetővé tétel ügyét is szolgálják.

Az országos könyvtári rendszerek és a központi szolgáltatások országos rendszerei egyetemes jelentőségűek. A nemzetközi koordinálási tervek valóra váltása az elkövetkező évek feladata.

Bibliográfiai konferencia Szlovákiában

A Čítatel' 1977. évi 2. számában (54–55.p.) megjelent „Z piatej celoslovenskej bibliografickej konferencie” és a „Závery z 5. celoslovenskej bibliografickej konferencie” (Knížnice a Vedecke Informacie, 1977. no.1. 32–34.p.) c. cikkek alapján TARR Lászlóné készített tömörítést.

1976. november 30. és december 12. között rendezték meg a Magas Tátrában az 5. szlovák bibliográfiai konferenciát, melyet a Szlovák Szocialista Köztársaság Kulturális Minisztériuma, a Matica slovenská és a Szlovák Könyvtárosok Egyesülete rendezett. A konferenciát Stefán Krivus, a Matica slovenská igazgatója nyitotta meg. Előadásában értékelte a 4. és az 5. konferencia közötti időszakban elért eredményeket, hangsúlyozta, hogy az utolsó öt évben a szlovák bibliográfusok bebizonyították, hogy képesek és alkalmasak arra, hogy a bibliográfiai tevékenység területén érvényesítsék az új munkamódszereket és azokat mind a bibliográfiai munka fejlesztésének, mind a szocialista tudomány és kultúra fejlesztésének szolgálatába állítsák. Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az elért eredmények, különösképpen a kurrens nemzeti bibliográfia gépi feldolgozásának megoldása, alapul és biztosítékul fog szolgálni arra, hogy hozzájárassanak az egész szlovák bibliográfiai rendszer integratív és komplex ésszerűsítéséhez és automatizálásához. Felhívta a figyelmet azoknak a hatékony módszereknek a bevezetésére, amelyeket a bibliográfiai kutató munka területén a jövőben be kell és be kívánnak vezetni, valamint azoknak a konkrét bibliográfiai feladatoknak eredményes megoldására, amelyeket az 1976–1980-as évekre tűztek ki.

A megnyitó előadás után, sorrendben a következő előadások hangzottak el: Helena

Kolárova a Szlovák Szocialista Köztársaság Kulturális Minisztériuma Könyvtári és Tájékoztatási Osztályának vezetője „A bibliográfia feladatai Szlovákiában a Csehszlovák Kommunista Párt 15. kongresszusának határozatai értelmében” című előadásában hangsúlyozta, hogy a bibliográfiai tevékenység további fejlesztésének irányvonala szorosan összefügg a szocialista társadalom fejlődésével és igényeivel. A legfontosabb feladat, hogy a tudomány, a kutatás, a művelődés és az oktatás és általában a szakmai gyakorlat részéről felmerülő és állandóan fokozódó igények kielégítése érdekében fokozni kell a bibliográfiai tevékenység információs hatékonyságát.

Julius Korda „Az 1971–1975. évi bibliográfiai tevékenység értékelése és az 1980-ig terjedő időszak távlati terve” c. előadásában nemcsak részletes tájékoztatást nyújtott a 4. bibliográfiai konferencia határozatainak teljesítéséről, hanem gyakorlati és elméleti útmutatást adott a következő ötéves terv kidolgozásához. Rámutatott arra is, hogy a bibliográfiai tevékenység területén elért eredményeket döntően befolyásolták azok az igények, amelyeket a szocialista társadalom jelenleg a bibliográfiai tevékenységgel szemben támaszt. Ebből következik, hogy a bibliográfiai munka során nemcsak a felmerülő szükségletekből, igényekből kell kiindulni, azokhoz alkalmazkodni, hanem a szükségleteket, igényeket megfelelően kell befolyásolni, és az igényeknek elébe kell menni.

Ezeket az alap gondolatokat részleteiben tárgyalta Stefán Hanákovíc, „A bibliográfiai modell kialakítása Szlovákiában” című előadásában. A kiépülőben levő nemzeti bibliográfiai rendszer kialakítását úgy kell megoldani, hogy az integrált, konvertibilis és kompatibilis legyen. Ezeknek a sajátosságoknak érvényesülniük kell a nemzetközi bibliográfiai rendszerekkel való együttműködés kiépítése során.

Az előadások elhangzása után a kialakítandó bibliográfiai modell szervezeti, funkcionális, és metodológiai kérdéseit három szekcióban vitatták meg.

A bibliográfia szervezeti és funkcionális kérdéseivel foglalkozó szekció munkája során a vitában különösképpen a bibliográfiai tevékenység irányításának, koordinálásának és metodikájának kérdéseivel foglalkoztak. Váztolták azoknak a bibliográfiai intézményeknek modelljeit, amelyek bázisai lesznek a kialakítandó rendszernek. Foglalkoztak a bibliográfusok képzésének és továbbképzésének kérdéseivel.

A második szekcióban a bibliográfiai munka metodológiai aspektusaival foglalkoztak. Megvitatták a bibliográfiai folyamat legfontosabb kérdéseit, különös tekintettel a leírt dokumentumok elemzésére, a bibliográfiai leírás tartalmi jellemzőire és a szelekciós nyelvek problematikájára.

A technológiai kérdésekkel foglalkozó szekcióban a kurrens nemzeti bibliográfia automatizált feldolgozásával kapcsolatos tapasztalatokat és a kiépítendő bibliográfiai rendszer kialakításával összefüggő automatizált rendszer alkalmazásának kérdéseit vitatták meg. Foglalkoztak a nemzeti bibliográfia alapján létrehozandó adatbank kérdéseivel. Az adatbank alapul fog szolgálni az egységes nemzeti és szakbibliográfiai rendszer kialakulásának.

A szekciókban elhangzott 47 korreferátum, hozzászólás alapján fogalmazták meg az 5. konferencia határozatait, melyet a résztvevők elfogadtak.

1. Fokozni kell a munkálatokat a szlovák bibliográfia kialakításával kapcsolatos általános tervvel összefüggésben. Ezeket a munkákat „A szlovák bibliográfiai rendszer” ku-

tatási részfeladatként „A retrospektív nemzeti bibliográfiai rendszer” és „A szlovák szakbibliográfia rendszere” című témakörök keretén belül kell megoldani.

2. 1980-ig be kell fejezni a kitűzött kutatási feladatokat és meg kell teremteni az előfeltételeket azok gyakorlati megvalósítására, nemcsak a Matica slovenská Bibliográfiai Osztályán, hanem az egész könyvtári-bibliográfiai rendszeren belül.

3. A kutatások során szerzett ismeretek alapján ki kell dolgozni a szlovák bibliográfiai rendszer irányító, koordinációs munkájának valamennyi egységét és összetevőit, kifejezésre kell juttatni a koordinációs munka valamennyi tervezési és értékelési aspektusát; a bibliográfiai tervezést összhangba kell hozni az általános társadalmi, különösképpen a tudományos és a kulturális-társadalmi tervezéssel, s ki kell dolgozni a legfontosabb bibliográfiai módszertani munkák realizálásának tervét.

4. Az elméleti kutatásokat össze kell hangolni a kutatási célokkal, azokat úgy kell irányítani, ahogyan azt a szocialista társadalom, a tudomány a kultúra és a szakmai gyakorlat egész fejlődése megkívánja. Az eddigi pozitív tendenciák értelmében ezen a területen is figyelembe kell venni továbbra is a szovjet bibliográfiai elmélet tapasztalatait, a szocialista országok bibliográfiai szakembereinek kollektív munkájával szerzett tapasztalatokat és azokat a gyakorlatban Szlovákia területén is alkalmazni kell. A Prágában működő Tudományos Műszaki és Gazdasági Tájékoztatási Központtal együttműködve fokozni kell a bibliográfia elmélete területén folyó kutató munkákat és a bibliográfiai munka területén is törekedni kell a normatívák és egységes munkamódszerek kialakítására.

5. A kurrens nemzeti bibliográfia területén biztosítani kell a feltételeket a bibliográfiai információk gépi feldolgozására. 1977-ig meg kell oldani, hogy azok alkalmasak legyenek a szakbibliográfiai rendszerek kiépítésére és arra, hogy azok alrendszerei kapcsolódjanak a nemzeti bibliográfia rendszeréhez. Gondoskodni kell arról, hogy 1980-ig megtalálják a lehetőségét a kurrens nemzeti bibliográfia további sorozatainak kiadására, a munkafolyamatok további fejlesztésére és megfelelő módszerek alkalmazására. Mindez lehetővé teszi, hogy megteremtsék az alapjait az Egyetemes Bibliográfiai Számbavétel (az UBC) nemzetközi programjának a megvalósítására, a lehetőséget Csehszlovákia komplex automatizált bibliográfiai rendszere programjának kialakítására, illetve biztosítja, hogy intenzíven kapcsolódjanak be a Moszkvában működő Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ bibliográfiai információs tevékenységébe.

6. A retrospektív nemzeti bibliográfia területén intenzíven fel kell használni az egyes állományokat a tudományos-kutató folyamatban, a retrospektív nemzeti bibliográfia részprogramjait sokkal tervszerűbben összhangba kell hozni a marxista történettudomány feladataival. Különös figyelemmel kell kísérni az 1919–1928. évi kommunista és haladó sajtó cikkbibliográfiájának feldolgozását és annak befejezésével hozzá kell járulni a Csehszlovák Kommunista Párt 15. kongresszusán kitűzött feladat megoldásához, azaz az ország történetének komplex feldolgozásához. Ebben az értelemben el kell mélyíteni az együttműködést a Szlovák Tudományos Akadémia tudományos-kutató intézeteivel. Egyidejűleg 1980-ig – figyelembevétel a szerzői kapacitás területén meglévő hiányokat – megfelelő ismereteket kell szerezni a retrospektív nemzeti bibliográfia vonatkozásában a bibliográfiai információ gépi feldolgozásának lehetőségeiről és hatékony kihasználásáról.

7. A szakbibliográfiák területén gondoskodni kell arról, hogy azok mint a nemzeti

bibliográfia alrendszerei megfelelően, értelmesen, racionálisan és hatékonyan kapcsolódjanak a nemzeti bibliográfia rendszeréhez. Ebben az értelemben 1977-ben meg kell kísérelni, hogy a szakbibliográfia a kurrens nemzeti bibliográfia „A sorozat” – könyvek bibliográfiája – mellékleteként, ill. mint azok kumulációja jelenjenek meg. Ezzel kiküszöbölhetők a szakbibliográfiák területén az átfedések és több lehetőség nyílik a specializált bibliográfiai tevékenységre. Később – 1978 után – hasonlóképpen meg kell oldani a „C sorozat” – cikkek – feldolgozásának a kérdését is.

8. A technikai ellátottság műszaki felszereltség területén a konferencia résztvevői azt javasolják, hogy a technikai terv szintjén a bemeneti feldolgozás területén egységesítsék:

- a) a jelzetek repertoárját,
- b) az adatok logikus struktúráját,
- c) a bibliográfiai intézményeket úgy szereljék fel, hogy alkalmasak legyenek a gépi feldolgozásra és alakítsák ki az előfeltételeket a kimeneti feldolgozás egységesítésére.

9. Javasoljuk, hogy a 7. ötéves terv időszakában a technikai bázist úgy építsék ki, hogy lehetőség legyen a szlovák bibliográfiai rendszer centralizált adatbázisának mágneszalagon vagy mágnes tárcsákon való feldolgozására.

10. A programrendszerek tervezésénél alkalmazkodjanak a csehszlovák norma szerinti kommunikációs formátum használatára.

11. A műszaki terv szintén meg kell oldani az egész szlovák bibliográfiai rendszer kimeneteinek központi reprográfiai feldolgozását.